

«Ζόζος. Ελεύθερη πτώση»

ΠΡΟΣΕΞΕ πολύ τι θα γράψεις». Μ' αυτά τα λόγια με υποδέκτηκε στο φουαγιέ του «Ενα» ο σκηνοθέτης του «Ζόζος. Ελεύθερη πτώση» Εύης Γαβριηλίδης.

Πρέπει να προσέχει κανείς όταν γράφει για παραστάσεις που τόσο δύσκολα περιγράφονται. Στα κριτικά σημειώματα συνηθίζεται να γίνεται αναφορά στην υπόθεση του έργου. Όμως, στην περίπτωση του «Ζόζος» του Giuseppe Manfredi με σταματά η σκέψη, ότι αν αναφερθώ στην υπόθεση ίσως λειτουργήσω ως κράχτης του έργου για κάποιους, ενώ κάποιους άλλους πιθανόν να απωθήσω. Εξάλλου, μια σύγνομη περίληψη του «Ζόζος» θα ακουγόταν ωμή και προκλητική και το σημαντικότερο, δεν θα χωρούσε εκείνα τα χαρακτηριστικά που εκτίμησα και δεν διστάζω να διαφημίσω.

Ποια είναι αυτά; Η σειρά με την οποία τα καταθέτω δεν είναι δομημένη σύμφωνα με τη σημαντικότητα του κάθε στοιχείου, αντικατοπτρίζει όμως τα στάδια της κατανόησης και της αποδοχής του έργου από τους θεατές (τους οποίους αυτόκλητα εκπροσωπώ). Και το πρώτο χαρακτηριστικό είναι η πολύ ενδιαφέρουσα δομή, το περίτεχνο σχέδιο, στις γραμμές του οποίου τοποθετούνται τα σταδιακά αποκάλυπτα στοιχεία της πλοκής. Περνάμε αμέσως στο δεύτερο και συναφές θετικό στοιχείο. Η πλοκή δεν προχωρά μόνη της. Με κάθε της κίνηση συντονίζεται μια αποκάλυψη - των χαρακτήρων, των σχέσεων, του παρελθόντος της μοίρας. Το τρίτο και πολύ εντυπωσιακό χαρακτηριστικό είναι ο χειρισμός του θέματος του μύθου του Οιδίποδα. Μια ερμηνεία που τοποθετείται κάπου στο ενδιάμεσο της πλάκας και του πολιτισμικού διαλόγου μεταξύ της εποχής που γέννησε το μύθο και της δικής μας μεταμοντέρνας και παγκοσμιοποιημένης. Προς στο τέλος της πορείας των θεατών στις διαδρομές του έργου μπροστά

εμφανίζεται η εξής απλή θέση του συγγραφέα - τα πρόσωπα του «Ζόζος» είναι ταυτόχρονα ήρωες μιας shocking φάρσας και μιας εσχάτης τραγωδίας, συνεπώς η ακραία ταπείνωση δεν απέχει πολύ από την τραγική κάθαρση και εξιλέωση. Ως μορφική έκφραση της πιο πάνω ιδέας λειτουργεί η στυλιστική ανάμιξη των λογοτεχνικών και θεατρικών ειδών που δημιουργεί ο Manfredi - της μαύρης κωμωδίας, της «αστυνομικής τραγωδίας», του αιώνιου μελοδράματος με χαμένα παιδιά και σπαραχτικές αναγνώσεις - κλπ. Θεωρώ πως στην παράσταση του «Ενα» υιοθετούνται και έμπρακτα υποστηρίζονται οι αισθητικές ιδέες του Manfredi. Εκλαμβάνοντας το πνευματώδες κείμενο (σε καλή μετάφραση του Ανδρέα Ράλλη) ως λεπτομερείς οδηγίες προς σκηνική δράση και υποκριτική δραστηριότητα, ο Εύης Γαβριηλίδης και οι τρεις του ηθοποιοί παραμένουν απόητοι και φυσικοί στις πιο παραφύσικες καταστάσεις. Σμίγοντας το νουάρ, την παρωδία, το busical playing (αναγκαστικά) η Ιωάννα Καμμένου, ο Σωτήρης Μεστάνας και ο Ευτύχιος Πουλλαΐδης δουλεύουν επαγγελματικά και αποτελεσματικά. Ο λόγος τους και η κίνησή τους, η σταδιακή αναδίπλωση των χαρακτήρων που υποδυόμενοι φαίνονται καλά δουλεμένα από τον Εύη Γαβριηλίδη.

Από τα καλύτερα στοιχεία της παράστασης είναι η σκηνογραφία του Glynn Hughes. Ο εικαστικός εαυτός του ελεύθερος και αναγνωρίσιμος στα ζωγραφισμένα ταμπλό. Χειρίζεται το θέμα μ' ένα κράμα χιούμορ και σαδομαζοχισμού. Ο συνδυασμός του σαρκώδους ροζ με τα τερατώδη μαύρα δόντια γράναζια πείθει. Η κεντρική σκηνική κατασκευή από δύο αλεξίπτωτα που περιορίζουν την «ελεύθερη» πτώση και το κατακόκκινο φετίχ φαντάζουν ιδιαίτερα εντυπωσιακά στο φινάλε.

Η γνωριμία με τον κύριο Giuseppe Manfredi ήταν ενδιαφέρουσα. ●